

TEMA. ANÁLISE DE TEXTO (ABAU)

As preguntas 1 e 2 están relacionadas coa comprensión e expresión escrita. As cuestións máis frecuentes son:

1. PREGUNTA 1.

1.1. Tema:

É a **idea central dun texto**. A resposta esixe cumprir **dous obxectivos**: a correcta **comprensión do texto** e a **capacidade de sintetizar** o seu contido **nun enunciado breve e claro**; unha única palabra non abonda para expresar o tema dun texto, pero unha fórmula útil pode ser a seguinte: **buscar a palabra abstracta (substantivo preferiblemente)** que mellor sintetice o texto e engadirlle os complementos que a especifiquen. O tema **debe ser obxectivo**, e sintetizar nunha liña os aspectos fundamentais, de tal maneira que ese tema se corresponda plenamente co texto.

Un bo **truco** é **comezar con...** ~~“O tema deste texto é”~~. Unha vez elaborado **eliminamos a primeira parte** (aparece tachado).

1.2. Título:

É unha **idea extraída do texto** e **relacionada con este**, e por conseguinte **co tema**. A súa función é **chamar a atención dos lectores**, polo que **pode ser subxectivo** pero sempre orientado a algún elemento importante do texto. O título **pode anticipar o contido**, **insinuar o tema**, **dar relevo a un personaxe**, **intrigar ao lector**,...

1.3. Resumo:

Trátase de **abreviar un texto** de maior extensión, **sinalando as ideas esenciais** e **prescindindo** daquelas de menor importancia e **dos exemplos**. Para a súa redacción lembre:

- Facer unha 1ª lectura subliñando as ideas principais.
- **Elaborar un texto breve** (5-8 liñas aprox., sen superar o 20% da extensión total).
- **Indicar o tipo de texto** (Este artigo de opinión, este poema, o texto expositivo,...).
- **Sintetizar na 1ª liña o tema do texto**.
- **Redactar coas vosas palabras** (non copiedes ideas ou enunciados do texto).
- **Formular o resumo con obxectividade:**
 - **Empregar oracións impersoais e pasivas reflexas.**
 - **Nunca incluír a opinión** ou valoracións persoais.
- **Empregar conectores adecuados.**

1.4. Intención comunicativa.

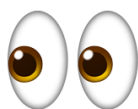
O alumnado **deberá comprender o sentido real do texto**, máis alá da literalidade, percibindo recursos como, por exemplo, a ironía. Deberá identificar **que quere comunicarnos** o autor e **que recursos usa** para ese fin.

1.5. Esquema / Ideas principais e secundarias:

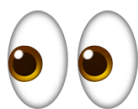
O contido é o mesmo que o do resumo (pois en ambos casos procedemos a recoller as ideas fundamentais do texto) pero muda a maneira de expresalo.

Formúlense expresando **cada idea nun enunciado** (frases simples e claras) e **de forma xerarquizada**. Podemos facelo de diferente maneira (numerado, con guións, con chaves, ...). Nel débense distinguir **ideas principais e secundarias**.

1. Idea principal.
 - 1.1. Idea subordinada á principal.
 - 1.2. Idea subordinada á principal.
2. Idea principal.
 - 2.1. Idea subordinada á principal.
 - 2.2. Idea subordinada á principal.
 - 2.2.1. Idea subordinada a unha subordinada.
 - 2.2.2. Idea subordinada a unha subordinada.
3. Idea principal.

O **último punto** adoita coincidir cunha **conclusión**, e esta, xeralmente, **non ten subapartados**.

Se o documento ten **título**, debeses fixarvos nel, porque adoita achegar **información fundamental** como **punto de partida**.

1.6. Estrutura:

É **semellante ao esquema**, pero a **redacción muda**. Trátase de **identificar as partes e a súa interrelación**.

A estrutura pode depender do **tipo de texto**:

🔗 **Estrutura dos textos narrativos**: adoita ter 3 partes:

- Introdución: presentación do tema, personaxes, espazos, etc.
- Desenvolvemento: desenvólvese o suceso que lle crea un conflito aos personaxes (problema, desexo, trama, etc.).
- Desenlace: resolución ou fin do conflito.

🔗 **Estrutura dos textos argumentativos**: defende unha idea con argumentos.

- Presentación da tese: idea defendida ou rexeitada.
- Corpo argumentativo: presentación con orde dos argumentos que apoian a tese.
- Conclusión: reafirma a tese da que se parte. Adoita ser unha síntese da demostración feita no apartado anterior.

🔗 **Estrutura dos textos expositivos**: transmite información de maneira obxectiva.

- Presentación do tema.
- Desenvolvemento da explicación ou exposición.
- Conclusión, resumo ou consecuencias do exposto, que non sempre ten por que aparecer.

Dependendo de **onde se insira a tese**, distinguimos **3 tipos de estruturas**:

↳ Estrutura dedutiva.

- **A idea principal enúnciase ao comezo** e a partir de aí explícase e exemplifícase.

- Exemplo:

*“Un dos males máis potentes dos últimos tempos é a falta de **motivación escolar**. Expertos aseguran que os nenos non ven con agrado chegar ao fogar cun cúmulo de tarefas por realizar, tarefas que poderían ter feito no tempo en que permanecen no colexio, no espazo das materias “pantasma”, ou nos talleres por encher horario aos que lles obrigar a asistir.*

A isto súmase o desengano que senten dos docentes cando lles realizan as clases e a monotonía das metodoloxías aplicadas. Culminan recalcando que este método non é sinónimo de éxito ou aprendizaxe significativa.

Por outra banda, o pasar maior tempo dentro do establecemento pode resultar moi duro se este non brinda os mecanismos pedagóxicos acorde ás necesidades estudiantís e se acomodan aos novos tempos. É fundamental contar cunha infraestrutura adecuada para que o alumnado se sinta acollido nun ambiente agradable, cómodo e adecuado, pois será nel onde pase a maior parte do seu tempo durante anos.”

Estrutura indutiva.

- **A información máis relevante expónse ao final** e preséntase como conclusión do dito anteriormente.

- Exemplo:

“Cada vez que leo necesito acercarme o libro ou a revista e logo afastalo para ver un pouco máis nítido. Acontécese o mesmo ao ver a televisión: os obxectos e imaxes defórmanse segundo a proximidade ou afastamento deste. Segundo lembro, cando era máis novo non me pasada. Por isto mesmo dáme medo ir renovar o carnet de conducir, porque ao mirar as letras do control oftalmolóxico, tendo a velas borrosas e máis pequenas do habitual.

*Souben que isto sucede porque **un vai perdendo a capacidade de ver** desde distancias máis lonxanas e xustifícase porque **os cristalinos van deixando de ter elasticidade.**”*

Estrutura encadrada.

- **Pátese dunha idea xeral á que seguen os argumentos. Estes xeran a tese final, que retoma a idea inicial.**

- EXEMPLO:

*“**Crese que houbo contacto na Antigüidade entre os pobos provenientes de África e os pobos americanos** en tempos precolombinos. Así o demostran os achados arqueolóxicos, como as monumentais cabezas que representan a individuos tipicamente africanos, e as esculturas que representan individuos caucásinos e*

africanos. Estes puideron chegar ao continente en tempos remotos, aproximadamente no 1500 a. C.

Tamén se acharon vestixios arqueolóxicos e lingüísticos que poderían inducir a corroborar a semellanza das palabras de distintas linguas indíxenas e certos trazos morfolóxicos que se aprecian nas poboacións amerindias. Estas puideron ser froito da unión de diferentes etnias.

*Ademais, esta razas comparten outra característica común e que **viría a confirmar o contacto entre estes pobos**, como é a presenza de nicotina e cocaína nas momias de ambos os dous pobos.*

Estrutura paralelísticas.

- O texto organízase como unha sucesión de ideas que non se subordinan as unhas ás outras.
- EXEMPLO:
 - “ **Soño que un día** esta nación se levantará e vivirá o verdadeiro significado do seu credo. Afirmamos que todas estas verdades son evidentes e que todos os homes son creados iguais.
 - Soño que un día**, nas montañas de Georgia, os fillos dos antigos escravos e os fillos dos antigos donos de escravos se sentarán á mesa como unha irmandade.
 - Soño que un día** os meus catro fillos vivirán nun país no que non serán xulgados pola cor da súa pel, senón polos trazos da súa personalidade.”

Martin Luther King, Jr., *Teño un soño*.

1.7. Recoñecemento de elementos cohesivos.

Mecanismos de cohesión gramatical:

- **Elipse:** eliminación de elementos de algúns enunciados ou elementos do texto. Pode ser elipse nominal ou verbal.

(Nós) Non sabemos cando vai vir.

Sabe tanto coma ti (sabes).

- **Deixe:** substitución de algún elemento por determinados adverbios, demostrativos ou flexión verbal de tempo, denominado deixe temporal e espacial, e deixe persoal, cando os substituímos por **pronomes persoais**, **posesivos** ou **morfemas verbais de persoa**. Dependendo de onde se dea a deixe falamos de:

- **Anáfora:** AN (antes nome e despois o elemento deíctico).

*O teu cuarto está **arriba**. **Alí** descansarás ben.*

- **Catáfora:** antes o elemento deíctico e despois o nome.

Xa me dixo iso: que non poderíamos ir ao cine.

- **Paralelismo sintáctico:** repetición da mesma estrutura sintáctica.

Quero que me escoites, necesito que me oías e pídoche que me mires.

Mecanismos de cohesión léxico-semánticos:

- **Repetición de palabras:** aínda que debe evitarse o abuso do elemento.

*O **can** chego cando ninguén a esperaba. Ninguén contaba con ela e moito menos tendo en conta que miña nai aborrecía o **can** do veciño.*

- **Uso de antónimos:**

*Ás veces as máis **grandes** mentiras xorden das **pequenas** escusas.*

- Uso de sinónimos:

*Vou mercar outro **automóbil**. O meu **coche** está avariado e vouno cambiar.*

- Uso de hiperónimos: primeiro empregamos o hipónimo e despois o HIPERÓNIMO.

*O **león** axexaba os ñus preto do canaval. A **fera** pasaba inadvertida na paisaxe.*

- Uso de hipónimos: primeiro usamos o hiperónimo e despois o HIPÓNIMO.

*Gústame as **flores**, sobre todo os **tulipáns**.*

- Campos semánticos: presenza dominante de termos dun mesmo campo.

*A **avenida** de Castelao é a **rúa** máis concorrida de Vigo. Enlaza coa **estrada** de Pontevedra polo leste e coa **AP-9** polo sur.*

Conectores, enlaces ou marcadores textuais.

Son unha **serie aberta e heteroxénea de partículas lingüísticas** (adverbios, conxuncións, locucións adverbiais ou conxuntivas...) **que serven para indicar as relacións entre as ideas dun texto e organizar as partes do mesmo e non teñen función sintáctica.** O número de conectores é amplo, destacando:

- De introdución: en principio, para comezar, antes de nada...
- De organización: primeiro, en primeiro lugar, primeiramente, en segundo lugar, a continuación, posteriormente...
- De peche: finalmente, por último, para rematar...
- De conclusión: en conclusión, en definitiva, en resumo...
- De continuación: pois ben, neste sentido, entón...
- Tematizadores: canto a, a propósito de, a respecto de ...
- De distribución: por un lado, por outro; dunha banda, doutra...
- Aditivos: ademais, e, incluso, tamén, despois, igualmente, por outra banda...

- De contraste: pola contra, non obstante, pero, mais, con todo, agora ben, así e todo, por outra banda...
- De semellanza: de igual maneira, igualmente, de xeito similar...
- De explicación: isto é, é dicir, ou sexa, noutras palabras...
- De certeza: de feito, evidentemente...
- De causa e consecuencia: polo tanto, por conseguinte, en consecuencia, daquela, pormor de, así, entón, pois, xa que logo, por iso, de xeito que, así que...
- Espazo-temporais: por riba, antes, mentres que, mentres tanto, de súpeto, máis tarde, despois, deseguido, sempre que, así que...

2. PREGUNTA 2.

2.1. Producción textual.

2.2. Adoita presentarse da seguinte maneira:

- 2.2.1. **Redacte un texto no que exprese a súa opinión sobre... /**
- 2.2.2. **Redacte un texto expositivo no que dea información sobre...**
- 2.2.3. (Extensión aprox. 250 palabras) (2 puntos) .

2.3. Para redactalo **debemos**:

- 2.3.1. **Realizar unha lectura** e subliñar o máis importante.
- 2.3.2. **Decidir a tese** ou opinión **que imos defender**.
- 2.3.3. **Pensar os argumentos** que empregaremos.
- 2.3.4. Redactar un **esquema-borrador** coas ideas que imos expoñer.
- 2.3.5. **Redacción definitiva destacando 3 partes:**

2.3.5.1. **Introdución**: debemos incluír a referencia ao texto do que partimos; recoller a idea principal e a importancia do tema na actualidade e o modo de enfocalo; manifestar o acordo ou desacordo coas ideas expresadas; expresar a tese que imos defender. Debe redactarse preferiblemente nun parágrafo.

2.3.5.2. **Desenvolvemento ou corpo argumentativo**: ao longo dos sucesivos parágrafos (2-4), debes expoñer os distintos argumentos, ordenados e ben relacionados. Na defensa da tese podemos empregar diferentes **tipos de argumentos**:

- **Argumentos de coñecemento xeral**: trátase de afirmacións ou ideas aceptadas non discutidas por considerárense de sentido común:

Debemos ser respectuosos cos ríos porque a auga é imprescindible para a vida.

- **Argumentos de autoridade**: baséanse na opinión de persoas ou institucións expertas no tema.

Segundo a RAG, o alumnado de secundaria mellorou a expresión escrita en galego pero non a oral.

- **Argumentos de datos**: ofrecen datos e cifras que dan rigor á tese:

A venda de discos non ten futuro: diminuíu un 60% nos últimos anos.

- **Argumentos de feito**: son probas demostrables ou sucesos realmente ocorridos, que se poden comprobar.

A contaminación dana gravemente a saúde, de forma que nas cidades máis contaminadas aumentaron as enfermidades respiratorias.

- Argumentos de analoxía ou semellanza: establecen unha comparación da idea que queremos demostrar usando outra parecida.

Debería estar prohibido fumar mentres se conduce, xa que é tan perigoso coma usar o móbil.

- Argumentos de exemplos: baséanse en casos concretos que serven como exemplo do que se quere defender.

A maioría dos países desenvolvidos aproveitan os residuos. En Alemaña e Xapón reciclan e fabrican obxectos con material usado.

- Argumentos causa-efecto: amosan as causas ou as consecuencias dunha afirmación anterior.

- *Non se deben tomar medicamentos sen receita porque afectan negativamente á saúde.*

- Argumentos éticos: empréganse crenzas éticas aceptadas pola maioría para xustificar unha opinión.

Os humanos deben estar protexidos pola lei porque todos teñen o mesmo valor, independentemente de súa cor, raza ou sexo.

- Argumentos de tradición: o peso da tradición pode servir para defender unha idea.

As festas tradicionais deben respectarse porque se veñen celebrando desde tempos ancestrais.

- Argumentos de experiencia persoal: empréganse as propias experiencias para apoiar a tese.

Algúns bancos usan publicidade enganosa para atraer clientes. Eu podo afirmar que me sentín estafada cando...

- Argumentos de xustiza: o que é xusto prevalece sobre o que é inxusto.

As mulleres deben gañar o mesmo ca os homes.

- Argumentos legais: Acódese ao disposto na lexislación.

Usar cinto diminúe as mortes en accidentes, razón pola que as normas de tráfico obrigan a usalo en todos os asentos.

- Argumentos de utilidade: o útil é preferible ao que non o é.

É importante un bo ambiente laboral porque mellora a produtividade.

- Argumentos de progreso: o novidoso valórase fronte ao tradicional.

O matrimonio de persoas do mesmo sexo supuxo un claro avance na igualdade das persoas.

- Argumentos de saúde: valórase o saudable fronte ao prexudicial.

Debemos practicar deporte para manter un bo estado físico e mental.

- Argumentos económicos: tamén poden xustificar moitas ideas.

A chegada de inmigrantes pode ser positiva porque temos unha poboación moi envellecida.

- Argumentos hedonistas: xustificamos unha idea polo tópico da necesidade de vivir a vida.

É necesario aproveitar a xuventude porque dura moi pouco.

- Argumentos emotivos: preténdese provocar a empatía do receptor ou sentimentos como medo, rexeitamento, compaixón, simpatía...

A doazón de órganos é fundamental posto que ninguén está libre de necesitar un transplante.

2.3.5.3. **Conclusión**: último parágrafo no que se realiza unha síntese dos argumentos principais.